

KLOMPE

Drvene klompe su tradicijska drvena obuća panonske zone. U slavonskoj Podravini pojavili su se početkom dvadesetoga stoljeća kao obuća seljačkog stanovništva. U tom kontekstu klompe se nose kao omiljena svakodnevna obuća pri poslovima oko staje, na dvorištu i pri svakidašnjim poslovima u selu. Najčešće su nošene u zimskom dijelu godine po blatu i snijegu. Tada su ih nosili s obojcima (komadima vunenog tkanja karirano uzorka za omatanje nogu) i uz to bi ih ispunili slamom ili sijenom, te tako dobili zdravu i toplu, a jeftinu obuću. Kasnije su klompe nošene najčešće uz debele sive ili bijele vunene čarape, koje su na Valpovštini zvali fusekle. Međutim, ovu vrstu obuće nosili su naši Šokci i ljeti, ali tada na bosu nogu.

Drvene klompe su izrađivali priučeni seljaci-obrtnici od mekih vrsta drveta, najčešće lipe ili vrbe,

posebnim kompletom alata i pomagala. Seljaci su klompe najčešće izrađivali u zimskom periodu, kada nije bilo većih poslova u polju. Izrađivale su se u svim veličinama, pa su ih jednako rado nosili i stariji i djeca.

Pojava ove vrste obuće u nas podudara se sa značajnijim doseljavanjem podunavskih Švaba u Valpovštinu i širu okolicu. Naime, oni su redovito bili i vješti obrtnici, osim što su se bavili zemljoradnjom. Švabe su osobito rado nosili i bavili se izradom drvenih klompi, koje su zvali Holzklompen. Domaći Šokci vrlo brzo su usvojili ovu jeftinu i zdravu obuću, pa su i sami preuzeli vještinu njihove izrade. Kao zanimljivost valja istaći da je pred drugi svjetski rat njemačka manjina od klompi napravila pravi kult njegujući svoj novopobuđeni nacionalni identitet. Tako je u Valpovu organizacija Kulturbunda organizirala čak i vrlo popularne plesne večeri u klompama, tako zvani Klompenbal, u kojemu su svi plesni parovi i posjetitelji morali biti obuveni u klompe. Upravo je vrhunac popularnosti ove vrste obuće padoo između Prvoga i Drugog svjetskog rata, da bi prodor industrijske gumene i kožne obuće na selo do sredine šezdesetih godina potpuno istisnuo simpatične klompe iz uporabe. Tako su danas klompe postale samo uspomena i muzejski eksponat.

Izrada klompi u početku je bila djelo samoukih seljaka-obrtnika, pa je u brojnim selima Valpovštine bio po neki vješt seljak koji je posjedovao alat i bavio se izradom klompi. Rastom potražnje pred Drugi svjetski rat izrada klompi – klomparstvo postala je na Valpovštini pravi obrt. Tako su se klompe redovito prodavale na stočnim i robnim sajmovima po Slavoniji, osobito na vašaru u Valpovu četvrtoga prosinca.

U Valpovu su još osamdesetih godina dvadesetoga stoljeća bili poznati posljednji majstori klompari: Jozo Brezovac, Konrad Fuderer i Kubala. Iz Ladimirevaca je bio vrlo poznat Martin Maričić, a u Tiborjancima Dušanić.

Danas je ovaj obrt praktički nestao i tek sada na terenu nekoliko mladih entuzijasta uz pomoć naslijeđenih alata i priča svojih starih obnavlja ovu zaboravljenu vještinu. Tradiciju ladimirevačkoga klomparstva oživljava unazad nekoliko godina majstor Ivo Janjić.

{gallery}nosnja{/gallery}